

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشتی

مرکز مدیریت شبکه

دستورالعمل کشوری

جلب مشارکت خیرین و واقفین سلامت

مجری :

مرکز مدیریت شبکه وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

تهیه و تنظیم :

کارشناس مسئول مشارکت مردمی و هماهنگی های بین بخشی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش

پزشکی

با همکاری معاونت بهداشتی دانشگاههای علوم پزشکی مازندران کاشان ، سمنان

بِسْمِ اللّٰهِ

الرّحمن

الرّحيم

فهرست

صفحه	عنوان
4	پیشگفتار
6	مقدمه
7	اهداف
7	برنامه ها
8	چارت تشکیلاتی
9	گردش کار
13	پیوست ها

پیشگفتار:

دین مقدس اسلام بعنوان مکتبی اجتماعی و انسان ساز اصل مشارکت و مسئولیت همگانی در پیشبرد اهداف اجتماعی را مبنای حرکت جامعه بسوی تعالی شناخته است و باورهای دینی و غیرت ملی مردم ایران در تاریخ افتخارآفرین این سرزمین نیز همواره تکیه گاه و پشتیبان ستمدیدگان و محرومان با توجه به رعایت اصول اخلاقی و انسانی بوده است.

مشارکت عنصر اساسی تحقق توسعه پایدار و عدالت به ویژه برای کاهش فقر بوده است. در کنفرانس آلما آتای سازمان جهانی بهداشت مشارکت به عنوان بخش اساسی سیاست های بهداشتی شناخته و اهمیت درگیری آگاهانه ذی نفعان به ویژه مردم را در طراحی و اجرای خدمات و برنامه های بهداشتی به رسمیت شناختند.

امروزه کلیه کشورهای دنیا بخصوص کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه آنچنان به اهمیت بهداشت و سلامت واقفند که جامعترین کمکهای آنان در قالب مساعدتهای بهداشتی و سالم سازی محیط بشری در جهان سوم در زمره ارجح ترین تبلیغات و فرآیندهای آنان قرار می گیرد.

کشور اسلامی ایران بعنوان پرچمدار اسلام ناب محمدی (ص) اهم وظایف دستگاہهای کشوری را در جهت حفظ و ارتقاء بهداشت قلمداد نموده ضمن عمل به تعالیم قرآنی و دینی در زمینه بهداشت و سلامت پیشاهنگ علوم و فنون پیشگیری و علم پزشکی اجتماعی در محدوده خاورمیانه می باشد.

دکتر داوود مقیمی

سرپرست مرکز مدیریت شبکه

در همین راستا و نظر به لزوم تامین اجتماعی و بهداشت برای همه مردم ایران (اصل بیست و نهم قانون اساسی) و تامین نیازهای اساسی از جمله بهداشت و درمان برای همه (اصل چهل و سوم قانون اساسی) و در راستای تحقق جامعه ایرانی برخوردار از سلامت، رفاه و تامین اجتماعی در سند چشم‌انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران و به انگیزه تجلی مبانی والای انسان دوستی و با توجه به سنت مرضیه انبیای گرامی و ائمه اطهار(ع) و بهره‌گیری از توانمندیهای مادی و معنوی خیرین و تشویق و ترغیب توانگران و نیکاندیشان در گسترش امور بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جامعه و گسترش کمی و کیفی فرهنگ خیریه سلامت و فرهنگ‌سازی برای مشارکت گسترده مردم در تامین نیازهای بهداشتی و درمان و آموزش پزشکی با عنایت به اولویت‌ها و نیازهای بهداشتی و درمانی کشور و برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی به منظور هدایت اصولی کمکها و مشارکتهای مردمی و خیرین و سایر منابع مالی در دانشگاه‌های دولتی و تنظیم فعالیت موسسات خیریه سلامت کشور و رفع موانع موجود در تسهیل امر مشارکت خیرین در ارائه مشورت و کارشناسی لازم به ایشان و نیز در جهت جلب مشارکتهای مردمی و جذب کمکهای خیرین و واگذاری امر بهداشت و درمان به مردم به صورت غیرانتفاعی و عام‌المنفعه در مسیر اجرایی شدن اصل 44 قانون اساسی و در راستای تدابیر انسان‌دوستانه مبنی بر جلب مشارکتهای همگانی در توسعه اجتماعی " دستورالعمل کشوری جلب مشارکت خیرین و واقفین سلامت " به شرح ذیل تدوین می‌گردد .

مقدمه :

با توجه به اینکه برنامه داوطلبان سلامت زمینه های لازم برای مشارکت فعالانه تر در توسعه اقتصادی ، اجتماعی کشور فراهم نموده است شاهد هستیم که در برخی از گروه های داوطلبان سلامت حیطة فعالیت آنها متناسب با نیازهای جامعه توسعه یافته و حتی در امور اجتماعی و خانوادگی به کمک مردم شتافته اند و در حال حاضر داوطلبان سلامت به عنوان یک نیروی موثر در محله خود شناخته شده اند و به گروهی پویا تبدیل شده اند که در جهت بهبود جامعه خود از طریق نهادهای دولتی و مردم نهاد عمل می کنند . به عبارت دیگر کار خود را محدود به فعالیتهای بهداشتی نکرده و در بخش های دیگر جامعه نیز تشریک مساعی می کنند و از آنجا که نماینده ای شایسته برای محله خود هستند برای امور زیر بنایی و خدمات اجتماعی ، رابط محله خود در شهرداریها ، نهادهای مرتبط دیگر نیز می باشند که این همکاریها در شهرها با وجود داوطلبان سلامت شهری و داوطلبان متخصص و در روستاها با وجود داوطلبان سلامت روستایی منجر به ارائه راه حل هایی مناسب برای رفع نیازهای بهداشتی محله شده است .

اکنون که به حمد و فضل الهی، مشارکت های مردمی حوزه بهداشت سهم قابل اعتنایی از سرمایه گذاری ها و خدمت رسانی را به خود اختصاص داده است ، رجاء واثق داریم که در

پرتو ساماندهی بیشتر نهادها و ساختارهای مربوط ، اینگونه مشارکتها در آینده نزدیک، به حجم عظیم تری دست خواهد یافت.

امید است با اجرایی شدن " دستورالعمل کشوری جلب مشارکت خیرین و واقفین سلامت " در سطح دانشگاههای کل کشور ، برنامه جلب مشارکت خیرین و واقفین سلامت ، زمینه ساز تقدیر و سپاس از انسانهای نیکوکار و ترویج فرهنگ مشارکت در امور خیر جامعه گردد.

اهداف

هدف کلی :

جلب مشارکت جامعه در توسعه و تعمیق برنامه های نظام سلامت

اهداف اختصاصی:

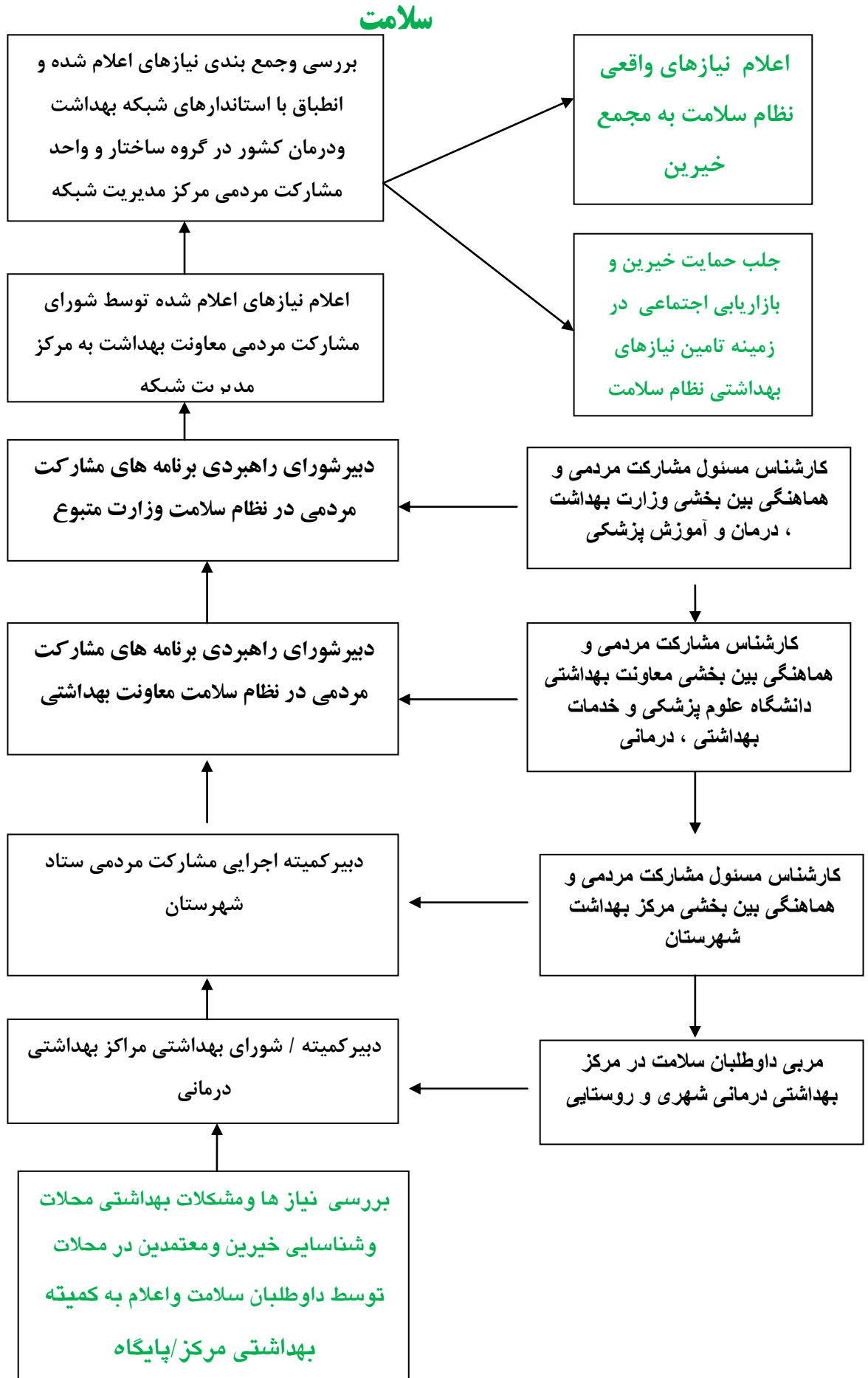
- ترویج فرهنگ وقف و نیکوکاری در حوزه سلامت
- جلب و هدایت کمکها ، نذورات و منابع افراد خیر جامعه در راستای اهداف نظام سلامت
- تقویت توان و ظرفیت داوطلبان سلامت جهت جلب مشارکتهای عام المنفعه
- استفاده از داوطلبان سلامت در نظارت از میزان پیشرفت طرحها و پروژه های عام المنفعه
- توسعه کمی و کیفی داوطلبان در میان خیرین

برنامه ها :

- شناسایی خیرین و واقفین سلامت منطقه توسط داوطلبان سلامت محلات شهری و روستایی
- شناسایی نیازهای ساختاری و بهداشتی حوزه سلامت در مناطق مختلف تحت پوشش دانشگاه توسط داوطلبان سلامت محلات شهری و روستایی
- شناسایی مشکلات . چالشهای به وجود آمده در صورت عدم رفع نیازهای فوق
- طراحی راهکارهای اجرایی جهت احصای نیات خیرین
- به کارگیری داوطلبان سلامت در اجرا و نظارت از برنامه ها و پروژه های خیرین
- افزایش جذب داوطلب در میان خیرین
- همکاری با مجمع خیرین سلامت دانشگاه در راستای نیاز سنجی و تعیین اولویت های بخش بهداشت و درمان

چارت ارتباطی کارشناسان مشارکت مردمی و فرایند شناسایی نیازهای واقعی نظام

گردش کار جلب مشارکت خیرین و واقفین سلامت :

الف (نیازسنجی

داوطلبان سلامت محلات (شهری یا روستایی) به دلیل آگاهی کاملی که از شرایط بهداشتی ، فرهنگی ، اجتماعی و اقتصادی محله ی خود دارند و همچنین با توجه به معاشرت دوستانه با هم محله ای ها و اعتمادی که بین داوطلب سلامت با هم محله ای ها وجود دارد به راحتی مشکلات و نیازهای بهداشتی از متن مردم جمع بندی می گردد .

ب (جلب و هدایت کمکها ، نذورات و منابع افراد خیر جامعه در راستای اهداف نظام سلامت :

1. شناسایی کمبودها و نیازهای بهداشتی منطقه تحت پوشش داوطلب سلامت شهری ، روستایی و متخصص
2. تنظیم لیست کمبودها و نیازهای بهداشتی جمعیت تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی شناسایی شده از سوی داوطلبان سلامت توسط مربی داوطلبان سلامت
3. طرح در کمیته / شورای بهداشتی مرکز بهداشتی درمانی جهت بررسی نیازهای بهداشتی شناسایی شده از سوی داوطلبان سلامت
4. ارسال نیاز های بهداشتی اولویت بندی شده به ستاد شهرستان
5. جمع بندی نیازهای بهداشتی ارسالی از سوی مراکز بهداشتی درمانی توسط کارشناس مشارکت مردمی و تهیه لیست نیازهای بهداشتی مناطق مختلف تحت پوشش مرکز بهداشت شهرستان
6. طرح در کمیته اجرایی مشارکت مردمی ستاد شهرستان و بررسی نیازها به جهت عدم مغایرت با استانداردها و دستورالعملهای بخش بهداشت و درمان و تکمیل فرمهای نیازسنجی به ترتیب اولویت به تفکیک پروژه های عمرانی ، تعمیراتی و تجهیزات پزشکی و غیر پزشکی
7. ارسال فرم نیازسنجی تکمیل شده به معاونت بهداشتی

8. طرح و بررسی فرم های نیازسنجی ارسالی از سوی شهرستانهای تابعه در شورای راهبردی برنامه های مشارکت مردمی در نظام سلامت معاونت بهداشتی به لحاظ مطابقت با دستورالعملها و استانداردهای موجود در هر زمینه
9. ارسال لیست مذکور به مجمع خیرین سلامت دانشگاه جهت استفاده از مشارکت خیرین سلامت در رفع نیازهای بهداشتی

ج) شناسایی خیرین و واقفین سلامت منطقه :

1. جستجو داوطلبان سلامت در منطقه تحت پوشش خود جهت شناسایی افراد خیر و متخصص
2. شناسایی و معرفی افراد مذکور به مراکز بهداشتی درمانی
3. تهیه لیست اسامی افراد خیر و متخصص معرفی شده از سوی داوطلبان سلامت تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی توسط مربی داوطلبان سلامت
4. ارسال لیست مذکور به ستاد شهرستان
5. جمع بندی لیست اسامی مذکور ارسالی از سوی مراکز بهداشتی درمانی تحت پوشش مرکز بهداشت شهرستان توسط کارشناس مشارکت مردمی
6. ارسال به معاونت بهداشتی جهت جمع بندی و ارسال به مجمع خیرین سلامت به منظور استفاده از توان و مشارکت خیرین

د) طراحی راهکارهای اجرایی جهت احصای نیت خیرین

داوطلبان سلامت محلات با توجه به آگاهی کاملی که از نیت واقعی خیرین محله خود دارند می توانند خیرین را جهت احصای نیت آنها راهنمایی کنند.

- ه) به کارگیری داوطلبان سلامت در اجرا و نظارت از برنامه ها و پروژه های خیرین از داوطلبان سلامت می توان به عنوان ناظر در انواع پروژه ها و طرح های در حال اجرا استفاده نمود آنان با دلسوزی و دقت نظر خود از طرح های عام المنفعه نظارت می کنند و گزارش خود را مبنی بر چگونگی پیشرفت طرح های مذکور به گوش مسئولین دانشگاه و حافظان منافع و منابع خیرین صادقانه می رسانند .

و) افزایش جذب داوطلب در میان خیرین

خیرین سلامت با آشنایی با شبکه عظیم داوطلبان سلامت منبع خود آنها نیز به عنوان داوطلبان سلامت (حامیان سلامت در محلات) خواهند بود .

ز) همکاری تنگاتنگ با مجمع خیرین سلامت دانشگاه

داوطلبان سلامت محلات و متخصص همکاران مجمع خیرین سلامت دانشگاهها خواهند بود . آنان از طریق نیاز سنجی و تعیین اولویت های بخش بهداشت و درمان و همچنین شناسایی خیرین و واقفین کمک شایانی به مجمع می کنند .

پيوست ها

پیوست شماره 1 :

فرم شماره 1 - پیش بینی اعتبارات عمرانی (به ترتیب اولویت) واحد های بهداشتی درمانی شهرستان ..... سه ماهه ..... سال			
ردیف	نام واحد (به ترتیب اولویت)	تعمیرات مورد نیاز	برآورد مبلغ به ریال
جمع			

فرم شماره 2 - لیست اقلام تجهیزات پزشکی و اداری مورد نیاز (به ترتیب اولویت)
مرکز بهداشت شهرستان ..... سه ماهه ..... سال .....

ردیف	نام اقلام	تعداد	بر آورد قیمت هر واحد به ریال	قیمت کل
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				
0				

فرم شماره 3 - آمار عملکرد خیرین و واقفین سلامت شهری / روستایی

معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

نام مرکز بهداشتی درمانی ..... نام پایگاه بهداشتی ضمیمه / غیر ضمیمه ..... نام خانه بهداشت ..... ماه ..... سال .....

ردیف	نام و نام خانوادگی خیر	نام محل سکونت خیر	نوع اموال اهداء شده		ارزش ریالی	تاریخ اهداء	نام افراد موثر در جذب خیر (به ترتیب الویت)	شماره تلفن و آدرس خیر
			* غیر منقول					
			زمین (متر مربع)	ساختمان (مساحت زیر بنا)				

* اموال منقول: شامل پول - تجهیزات مانند آمبولانس ، دستگاه نوار قلب و ... ** اموال غیر منقول: شامل ساختمان - زمین - باغ و ...

تاریخ تکمیل فرم: .....

نام و نام خانوادگی مسئول داوطلبان سلامت ..... امضا

نام و نام خانوادگی مسئول مرکز/پایگاه بهداشتی/خانه بهداشت ..... امضا